

Altijd weer die Albanezen...

Vroeger was het OM een gesloten organisatie van anonieme juristen. Inmiddels is het een geoliede pr-machine met dappere 'crimefighters'. Gevolg: de burger wordt bestookt met oncontroleerbare succesverhalen en vage berichten over aanslagen.

In de Verenigde Staten kennen ze het klappen van de zweep. Sinds 11 september 2001 wordt het publiek daar met enige regelmaat getraakteerd op mededelingen in de trant van: "Uit betrouwbare bron hebben onze veiligheidsdiensten concrete aanwijzingen gekregen dat deze maand mogelijk terroristische aanslagen op Amerikaans grondgebied kunnen plaatsvinden."

Daarmee de bevolking *flabbergasted* achterlatend.

Wat moet een Amerikaan met zo'n jobs-tijding? De deuren van zijn woning barricaderen? Naar een andere staat verhuizen? Maar naar welke staat? Waar de bommen en granaten gaan vallen, wordt er nooit bij gezegd. En waarom pakken de autoriteiten die rotzakken niet gewoon op, als de bedreigingen zo 'concreet' en de bronnen zo 'betrouwbaar' zijn? Over het hoofd van de burger worden signalen gezonden, maar naar wie, en waarom, is een raadsel.

Vanouds zijn Nederlandse media argwanend, tenminste waar het de Amerikaanse overheid betreft. De gedachte rijst al snel dat George W., de CIA en de FBI perfide politiek bedrijven met hun onheilsberichten. Immers, wanneer de muzelmannen zich daadwerkelijk in een toren boren, zal men zeggen: *we told you so*. Gebeurt er niets, dan is er geen haan die ernaar kraait, maar hebben de veiligheidsdiensten toch een krachtdadige indruk achtergelaten. En is er *en passant* gewezen op het moslimterrorisme, hetgeen de steun van de bevolking voor de oorlog in Irak wel ten goede zal komen. Een *win-win*-situatie, noemen ze dat in het land waar de marketing is uitvonden.

Gelukkig wonen wij in Nederland en houden de boven ons geplaatsten zich verre van deze trucjes. Toch?

Op 5 september van dit jaar kwam het *NOS Journaal* met groot nieuws. Criminelen zouden een moordaanslag op de

Amsterdamse officier van justitie Koos Plooy beramen. Het Openbaar Ministerie had 'zeer betrouwbare aanwijzingen' gekregen, die 'zeer serieus en ernstig' werden genomen. Sterker, het was 'niet eerder voorgekomen dat zulke concrete informatie over een moordaanslag was binnengekomen'.

Hoofdofficier van justitie De Wit – vroeger verantwoordelijk voor de public relations binnen zijn parket – liet weten dat hij 'de geruchten vóór wilde blijven'. Dit moest, zo begreep de kijker, verklaren waarom justitie zelf de publiciteit had gezocht. Wat er voor voordelen kleefden aan 'de geruchten voorblijven', werd niet duidelijk.

Uit welke hoek de bedreigingen kwamen, was al even vaag. Nu ja, uit 'het Amsterdamse criminele circuit'. Die had huurlingen 'uit de Balkan' geworven om

het vuile klusje op te knappen. Later werd dit gespecificeerd tot: Albanezen. Tja, je hoorde de laatste tijd wel vaker over die gasten. Niet langer getreuzeld, zou je zeggen, uitroken dat Albanese boevennest. Maar dit nu was blijkbaar niet mogelijk. Ondanks al die 'concrete informatie' die er lag.

Waar de aankondigingen van terreuraanslagen in de VS met een beetje goede wil nog enige waarde bezitten – "Onderdannen, wees attent op bebaarde mannen in vliegtuigen" – ontbrak die in het geval Plooy zelfs volledig. De officier van justitie werd, zo was meegedeeld, al sinds augustus '24 uur per dag' beveiligd. Dus dat zat wel snor.

Niettemin volgden de dagen erna grote artikelen in de kranten. De teneur was dat criminelen nu echt een stapje te ver gingen. Dat ze elkaar uitmoordden, *soit*, maar

Officier van justitie Koos Plooy

onze jongens op justitie bedreigen, dát ging te ver. Er volgden beschouwingen over het 'verharde klimaat', over 'integere, kundige *crimefighters*' en over eerdere bedreigingen aan het adres van officieren van justitie zoals Jo Valente en Fred Teeven. Een beetje bevreemdend waren deze opsommingen wel. Zo uniek was de geplande aanslag tegen Plooy blijkbaar ook weer niet.

Welke signalen werden hier toch allemaal uitgezonden? Naar wie? Waarom?

Gelukkig volgde snel meer 'nieuws'. Het *NOS Journaal*, dat kennelijk uitstekende relaties onderhoudt met justitie, wist te melden dat de aanslag op Plooy door ene Greg R., een drugshandelaar, werd bevestigd. Tenminste, naar hem werd 'onderzoek' gedaan, maar verdachte was hij nu juist *niet*, moest het OM een dag erna erkennen. De kranten raakten er danig van overtuurd. Zo kopte NRC Handelsblad achtereenvolgens 'Greg R. achter bedreiging Plooy' en (twee dagen later) 'Greg R. geen bedreiger Plooy.'

Nee, het werd steeds duidelijker dat hier een spelletje met ons werd gespeeld. In een interview met (weer) NRC liet Gregs advocaat, mr Nico Meijering, doorschemeren dat justitie de bedreigingen had verzonnen of opgeblazen, hoewel hij die bewering later afzwakte. Een malicieuze opmerking van een advocaat-van-kwade-zaakjes? Of had Meijering een punt?

Feit is dat het OM een geoliede pr-machine is geworden. Vroeger was de 'staande magistratuur' een gesloten bolwerk van anoniem opererende juristen. Tegenwoordig zijn officieren van justitie publieke figuren, wier koene daden breed worden uitgemeten in de media. Vermoedelijk is de omslag gekomen na de IRT-affaire, die tot zware kritiek op het opsporings- en vervolgingsapparaat leidde. Lijdzaam moest het OM toezien hoe het voor schut werd gezet, terwijl de tegenpartij – de advocatuur – vrijuit de pers kon bespelen. Het roer ging om.

De propaganda dient twee doeleinden: het publiek rijp maken voor grotere bevoegdheden van het OM, en het opkrikken van het imago. Het OM lekt geregeld (maar altijd selectief) naar de media, die 'positief nieuws' gretig publiceren, hoe oncontroleerbaar de feiten ook zijn. Zo werd enige tijd geleden gemeld dat justitie een liquidatie had verijdeld in 'het milieu'. Om wie het ging, wilde men niet zeggen. Maar succesvol was het zeker!

Justitie kan wel een succesje gebruiken. Het is een rampjaar voor het OM. De Enschedese vuurwerkramp werd niet opgelost, de Deventer moordzaak moest worden heropend, en in de bestrijding van het dierenactivisme slaat justitie een modderfiguur. Slechte pr. Die moet worden 'ge-neutraliseerd'. Wie denkt dat het toevallig is dat de afgelopen maanden in magazines ronkende stukken over de rechterlijke macht verschenen, is naïef.

Is het kwaadaardig te veronderstellen dat de zaak-Plooy is opgepompt door het OM? Misschien. Maar zeker is dat het moment dat het 'nieuws' naar buiten werd gebracht, bijzonder gunstig was. Amper een week eerder (eind augustus) onthulde zakenblad *Quote* dat de Wasseenaarse vlees-tycoon Eddy de Kroes een gevangenisstraf van achttien maanden had weten te ontlopen. Oorzaak: connecties bij justitie. Nooit eerder werd zwart-op-wit – De Kroes heeft de 'vrijbrief' van officier van justitie mr Hans Vos in zijn kluis liggen – aangetoond dat ook binnen het justitie-apparaat corruptie voorkomt.

Een schandaal van ongekende proporties. Zou men denken. Maar in de kranten bleef het bij een 'eenkolommertje', en de affaire lijkt nu zelfs langzaam dood te bloeden. Alle justitieverslaggevers werden nu eenmaal spoedig erna in beslag genomen door die andere netelige kwestie: de doodsb bedreigingen aan het adres van een 'kundige, integere' officier van justitie. Als het OM een opzetje plande, is die geslaagd. |

